

@zwnne

LEERGANG ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE | 17 NOVEMBER 2021

Artificiële intelligentie & AVG

geautomatiseerde besluitvorming incl. profilering

Prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) ZWENNE

Universiteit
Leiden

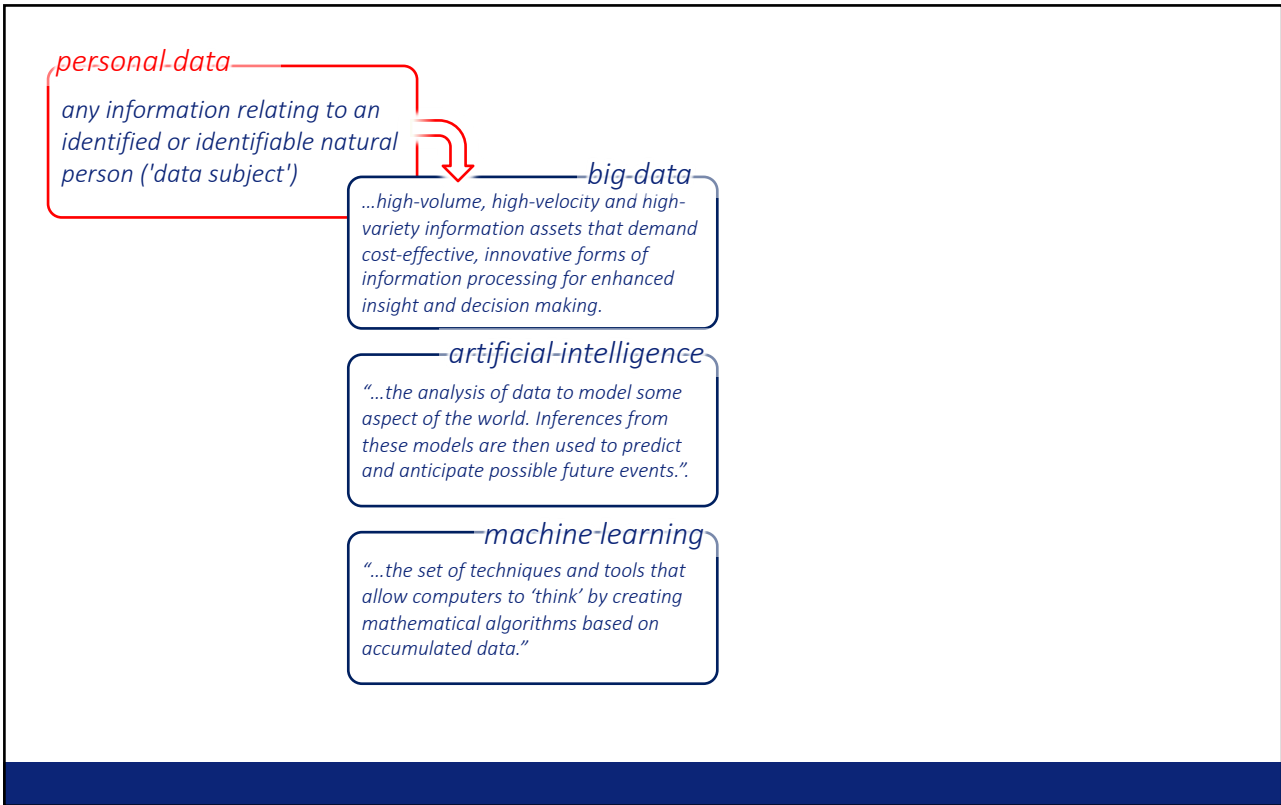

1

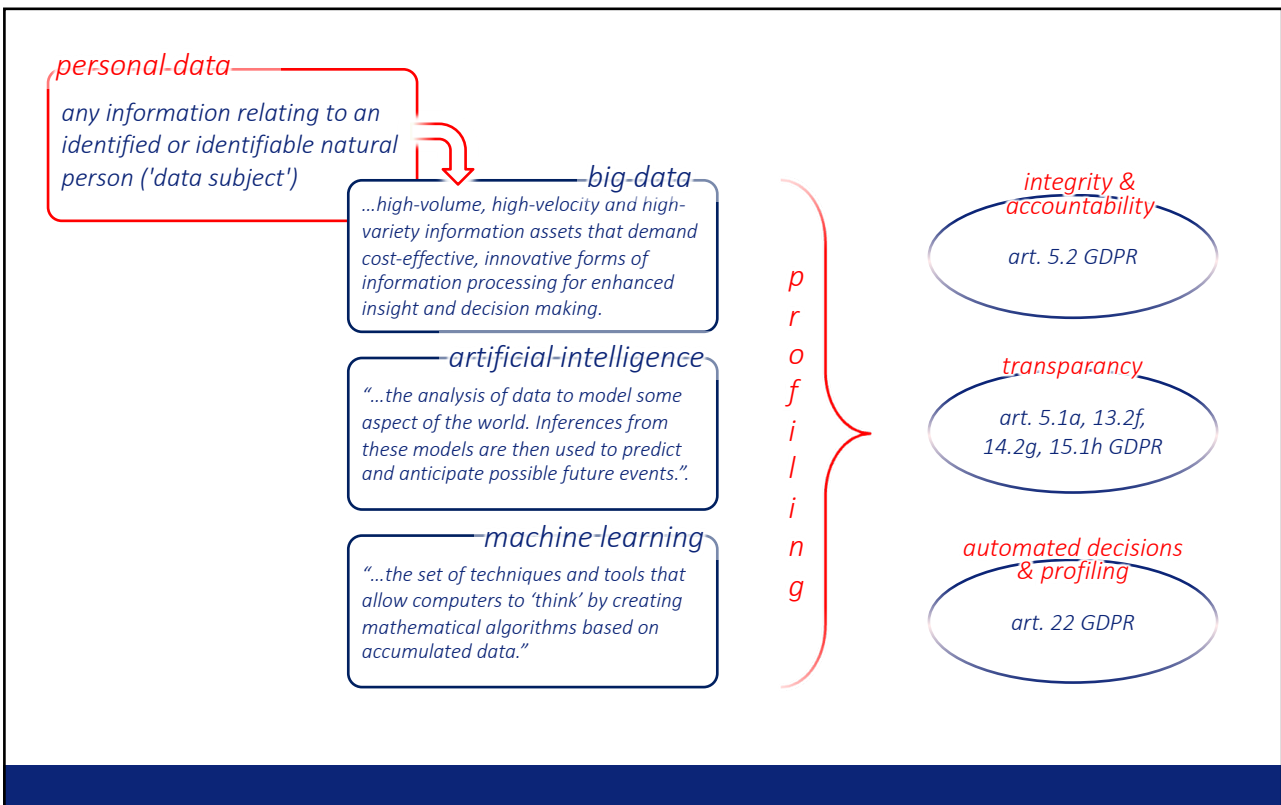
personal-data

*any information relating to an
identified or identifiable natural
person ('data subject')*

2

3

4

roadmap

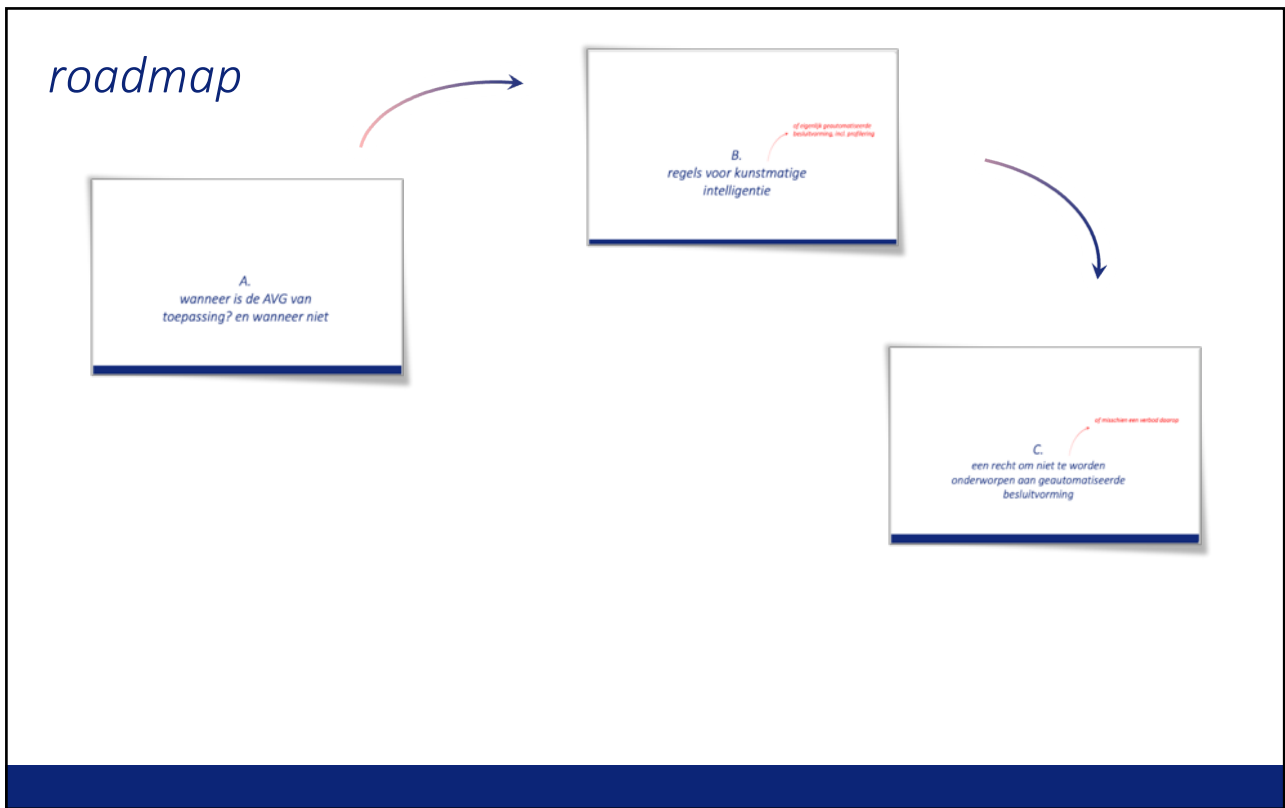

5

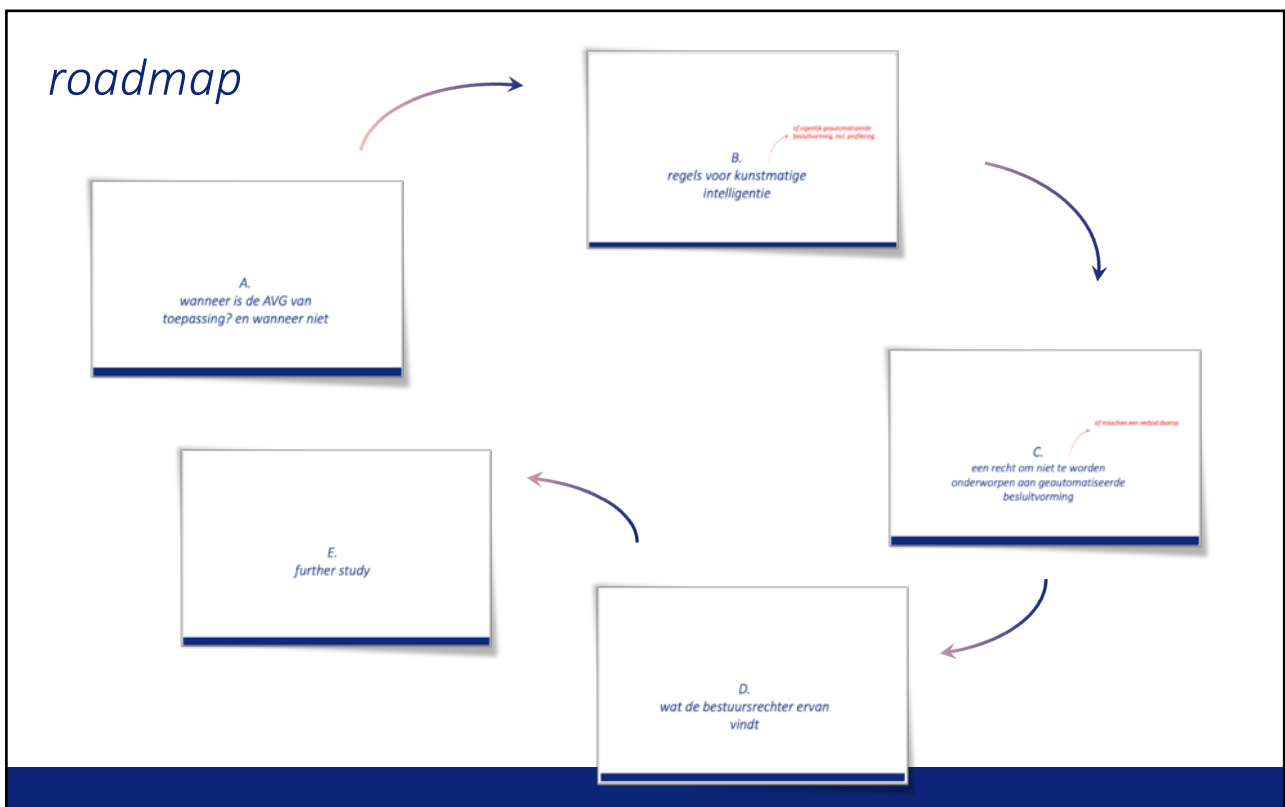
roadmap

6

7

8

A.
*wanneer is de AVG van
toepassing? en wanneer niet*

9

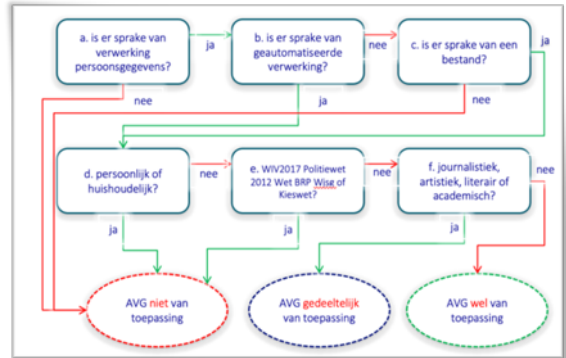
voorvragen

- *wanneer is de AVG van toepassing?
en wanneer niet?*
- *op wie is de AVG eigenlijk van
toepassing?*

10

voorvragen

- wanneer is de AVG van toepassing? en waneer niet?
- op wie is de AVG eigenlijk van toepassing?

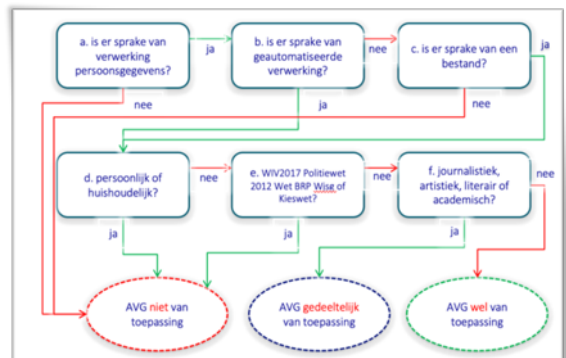

11

voorvragen

- wanneer is de AVG van toepassing? en waneer niet?
- op wie is de AVG eigenlijk van toepassing?

→ verwerkings-verantwoordelijke
→ verwerker

12

voorvragen

- *wanneer is de AVG van toepassing? en waneer niet?*
- *op wie is de AVG eigenlijk van toepassing?*

Diagram elements:

- Speech bubble: *wie beslist over outsourcing?*
- Speech bubble: *met wie hebben betrokkenen een relatie?*
- Speech bubble: *wie gaat er over bewaartermijnen?*
- Speech bubble: *wie bepaalt beveiligingsniveau?*
- Speech bubble: *wie beslist op een inzageverzoek?*

Red arrows and text:

- Arrow from *op wie is de AVG eigenlijk van toepassing?* to *verwerkings-verantwoordelijke*
- Arrow from *wanneer is de AVG van toepassing? en waneer niet?* to *verwerker*
- Text: *bepaalt doel en middelen van de gegevensverwerking*

13

voorvragen

- *wanneer is de AVG van toepassing? en waneer niet?*
- *op wie is de AVG eigenlijk van toepassing?*

Diagram elements:

- Speech bubble: *wie beslist over outsourcing?*
- Speech bubble: *met wie hebben betrokkenen een relatie?*
- Speech bubble: *wie gaat er over bewaartermijnen?*
- Speech bubble: *wie bepaalt beveiligingsniveau?*
- Speech bubble: *wie beslist op een inzageverzoek?*

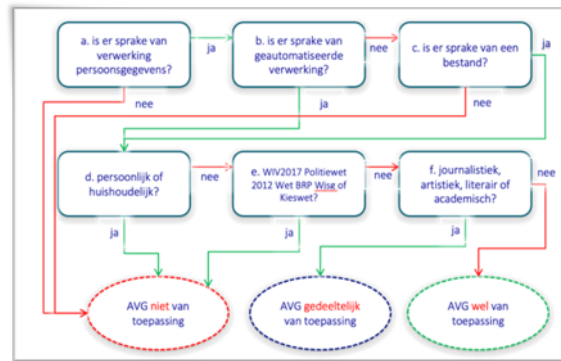
Red arrows and text:

- Arrow from *op wie is de AVG eigenlijk van toepassing?* to *verwerkings-verantwoordelijke*
- Arrow from *wanneer is de AVG van toepassing? en waneer niet?* to *verwerker*
- Text: *bepaalt doel en middelen van de gegevensverwerking*
- Text: *verwerkt in opdracht, en onder verantwoordelijkheid van verwerkingsverantwoordelijke*
- Text: *externe partij en niet onder gezag*

14

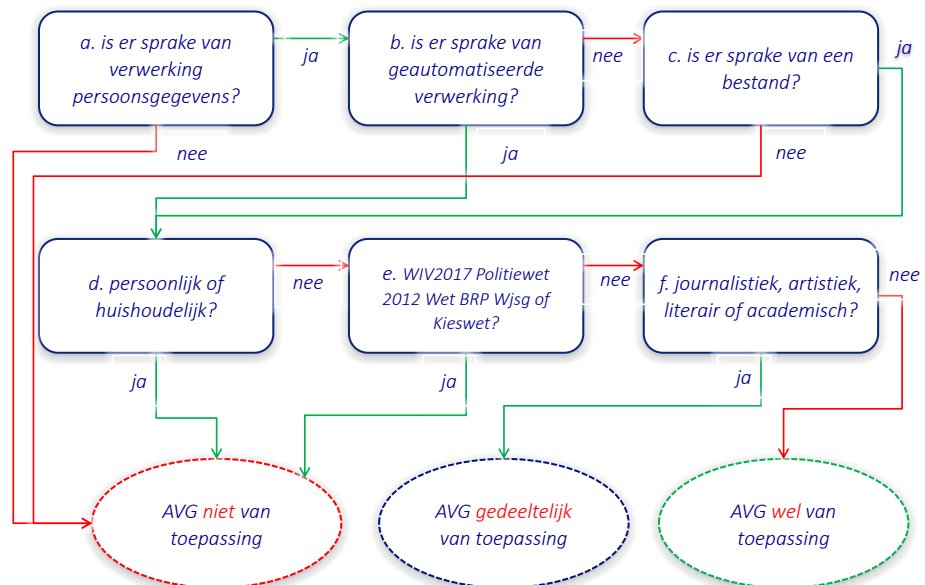
voorvragen

- wanneer is de AVG van toepassing?
en wanneer niet?

15

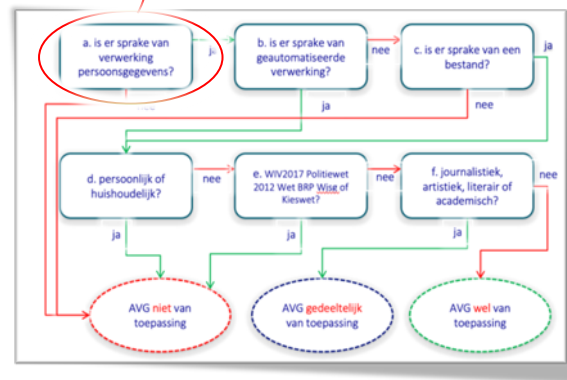
stroomschema...

16

voorvragen

- wat is verwerking van persoonsgegevens?

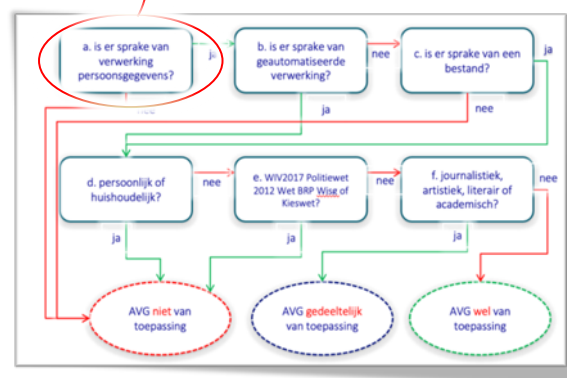
17

voorvragen

- wat is verwerking van persoonsgegevens?

een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés

o.a. verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van ter beschikking stelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens (enz.)

18

voorvragen

- wat is **verwerking van persoonsgegevens**?

een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés

o.a. verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van ter beschikking stelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, **uitwissen of vernietigen** van gegevens (enz.)

gegevens betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare **natuurlijke persoon**

'de betrokkene'

kost het al dan niet een **onevenredige inspanning** om de identiteit van deze persoon te achterhalen...?

19

20

Breyer

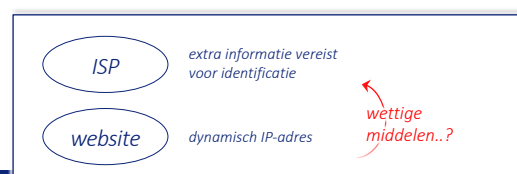
HJEU 19 oktober 2016 C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779
 [E]en dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [..], wanneer hij beschikt over wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.

21

Breyer

HJEU 19 oktober 2016 C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779
 [E]en dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [..], wanneer hij beschikt over wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.

22

fietsendepot

Zie HvJEU 19 oktober 2016, C-582/14,
ECLIC:EU:C:2016:779 (Breyer)

Rechtbank Den Haag 20 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9590

7. [V]erweerder [heeft] aannemelijk gemaakt dat binnen de gemeente Den Haag géén IP-adressen worden vastgelegd, opgeslagen en gekoppeld aan personen. Er is dan ook geen sprake van directe of indirecte herleidbaarheid naar personen. Daartoe is van belang dat verweerder heeft toegelicht dat IP adressen indirect herleidbaar kunnen zijn tot een persoon, maar dat daarvoor middelen moeten worden ingezet om dit te kunnen vaststellen. Verweerder heeft daarbij aangegeven dat het ondoenlijk qua tijd en mankracht is om van alle burgers met wie gecommuniceerd wordt, de identificatie via een IP-adres te achterhalen. Daarbij is van belang dat de gemeente niet zelf over de gegevens om een koppeling te kunnen maken tussen een IP-adres en een burger beschikt, maar zijn er gegevens nodig van een Internet Service Provider. Nu de verwerking een excessieve inspanning van verweerder vergt, waardoor het gevaar voor identificatie in de praktijk onbeduidend is, kan het IP adres niet beschouwd worden als persoonsgegevens.

23

fietsendepot

Zie HvJEU 19 oktober 2016, C-582/14,
ECLIC:EU:C:2016:779 (Breyer)

Rechtbank Den Haag 20 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9590

7. [V]erweerder [heeft] aannemelijk gemaakt dat binnen de gemeente Den Haag géén IP-adressen worden vastgelegd, opgeslagen en gekoppeld aan personen. Er is dan ook geen sprake van directe of indirecte herleidbaarheid naar personen. Daartoe is van belang dat verweerder heeft toegelicht dat IP adressen indirect herleidbaar kunnen zijn tot een persoon, maar dat daarvoor middelen moeten worden ingezet om dit te kunnen vaststellen. Verweerder heeft daarbij aangegeven dat het ondoenlijk qua tijd en mankracht is om van alle burgers met wie gecommuniceerd wordt, de identificatie via een IP-adres te achterhalen. Daarbij is van belang dat de gemeente niet zelf over de gegevens om een koppeling te kunnen maken tussen een IP-adres en een burger beschikt, maar zijn er gegevens nodig van een Internet Service Provider. Nu de verwerking een excessieve inspanning van verweerder vergt, waardoor het gevaar voor identificatie in de praktijk onbeduidend is, kan het IP adres niet beschouwd worden als persoonsgegevens.

24

overledenen

Rb A'dam 11 december 2003, ECLI:NL:RBAMS:2003:AN9893

De Wbp is slechts van toepassing op gegevens die betrekking hebben op identificeerbare natuurlijke personen die nog in leven zijn. Een identificeerbare persoon is blijkens de wetgeschiedenis een persoon wiens identiteit zonder onevenredige inspanning kan worden vastgesteld. Uit de enkele vermelding "overlevend kind" uit het gezin van haar wel op de website te vermelden vader kan haast onmogelijk - laat staan zonder onevenredige inspanning- worden afgeleid dat eiseres de dochter is van die in 1942 in Auschwitz vermoorde vader. Eiseres is dan ook geen identificeerbare persoon in de

25

overledenen

Rb A'dam 11 december 2003 ECLI:NL:RBAMS:2003:AN9893

De Wbp is slechts van toepassing op gegevens die betrekking hebben op identificeerbare natuurlijke personen die nog in leven zijn. Een identificeerbare persoon is blijkens de wetgeschiedenis een persoon wiens identiteit zonder onevenredige inspanning kan worden vastgesteld. Uit de enkele vermelding "overlevend kind" uit het gezin van haar wel op de website te vermelden vader kan haast onmogelijk - laat staan **zonder onevenredige inspanning**- worden afgeleid dat eiseres de dochter is van die in 1942 in Auschwitz vermoorde vader. Eiseres is dan ook geen identificeerbare persoon in de

zie ook overw. 27
AVG

26

As European governments rushed to embrace technology to fight the coronavirus, a plainspoken Dutchman emerged as a thorn in their side. Aleid Wolfsen's message: Don't pretend your solutions are privacy-friendly. In a group that normally keeps disagreements quiet, Wolfsen stands out. A former politician and mayor of Utrecht who had no formal training in data protection when he took on his role in 2016, he has repeatedly been at odds with his watchdogs, most of whom do not have a political background.

The official in charge of Europe's grouping of privacy regulators was also keen to play down any disagreements. There is "no difference in the positions" of different privacy regulators and the "Dutch case was a specific case," Andrea Jelinek said, while a spokesperson for the group, the European Data Protection Board, added:

"The legal concept of anonymization is not an absolute concept."

Europe's Data Protection Supervisor, who had OK'd the Commission's use of telecoms data to track the coronavirus, said: "There is a difference between the technical impossibility of doing something to the very end, and something which we would call an effective anonymization."

Kamerstukken II 2019/20, 35479 Wetsvoorstel Tijdelijke informatieverstrekking RIVM

Tweede Kamer der Staten-Generaal
2

Vergaderjaar 2019–2020

35 479 **Tijdelijke bepaling in verband met de informatieverstrekking aan het RIVM bij de bestrijding het novel coronavirus (2019-nCoV) (Tijdelijke wet informatieverstrekking RIVM i.v.m. COVID-19)**

Nr. 2 **VOORSTEL VAN WET**

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten: Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het RIVM te ondersteunen in haar taak om werkzaamheden te verrichten bij de bestrijding van het novel coronavirus (2019-nCoV); Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Na artikel 14.6 van de Telecommunicatiewet wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 14.7

1. Onze Minister is bevoegd om, in overeenstemming met Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, aanbieders van openbare mobiele telecommunicatienetwerken die openbare mobiele telefoniediensten aanbieden te vergoedden de informatie bedoeld in het tweede lid te verstrekken aan het CBS, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek. Het CBS gebruikt en bewaart de door de aanbieders verstrekte informatie uitsluitend ten behoeve van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en milieu van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Wet op het RIVM, dat deze informatie uitsluitend gebruikt in verband met diens taak op grond van artikel 6c van de Wet publieke gezondheid bij de bestrijding van het novel coronavirus (2019-nCoV).

2. De informatie die op grond van het eerste lid wordt verstrekt bestaat uit de totaal aantallen per Nederlandse gemeente en per uur van de mobiele eindapparaten die op enig moment in dat uur in die gemeente

Kst II 2020/21, 35479,
nr. 3, p. 6-7

Wetsvoorstel Tijdelijke wet
informatieverstrekking RIVM in
verband met COVID-19

*Er is misschien een
theoretische mogelijkheid
om te identificeren.
Maar daarmee zijn het
nog geen persoons-
gegevens...!*

De informatie [...] is wegens het hoge aggregatieniveau en het minimale getal van 15 per groep per gemeente per uur, naar het oordeel van de regering niet herleidbaar tot identificeerbare natuurlijke personen.

Hoewel er studies zijn die de – theoretische – mogelijkheid aantonen om in bepaalde gevallen ook geaggregeerde locatiedata te herleiden tot identificeerbare natuurlijke personen, valt niet redelijkerwijs te verwachten dat de verwerkingsverantwoordelijke of een andere persoon deze middelen gebruikt.

De kosten van en de tijd benodigd voor identificatie zonder daarbij gebruik te kunnen maken van de brongegevens (de locatie- en verkeersgegevens die de aanbieders beheren) maken een dergelijke identificatie onwaarschijnlijk. Belangrijk hierbij is dat het de aanbieders op grond van de Telecommunicatiewet verboden is om de brongegevens aan derden ter beschikking te stellen.

29

controverse...!

Kst II 2020/21, 35479,
nr. 3, p. 6-7

*Daarbij verwijst de regering naar HvJ EU 19 oktober 2016, C-582/14, **Breyer/Duitsland**, ECLI:EU:C:2016:779. Het Hof overweegt in punt 46 van dit arrest dat herleidbaarheid niet redelijkerwijs kan worden aangenomen indien de identificatie van de betrokkene bij wet verboden is. Ook gelden er voor de aanbieders op grond van de Telecommunicatiewet strenge eisen voor de beveiliging van de brongegevens waardoor ook het risico op onbevoegde toegang tot deze gegevens tot een minimum wordt beperkt.*

*Tot slot zijn zowel het RIVM als het CBS bij de verwerking van de door de aanbieders verstrekte informatie gebonden aan het doel in artikel 14.7 van de Telecommunicatiewet. Dit betekent dat het voor deze instanties verboden is om de gegevens herleidbaar te maken, als dat technisch al mogelijk zou zijn. **Het gaat hier naar het oordeel van kabinet dan ook om statistische gegevens waarop de AVG niet van toepassing is.***

30

kenteken

Uitgaande van de definitie van artikel 1, onderdeel a, Wbp vormt een kentekengegeven **voor de heffingsambtenaar** in beginsel wel een persoonsgegeven, omdat hij via Cition de beschikking krijgt over onversleutelde kentekengegevens van voertuigen die binnen de Gemeente Amsterdam geparkeerd zijn en die door hem, na gegevensverstrekking door de RDW, aan een natuurlijk persoon kunnen worden gerelateerd.

Hof A'dam
ECLI:NL:GHAMS:2016:146

31

B.
voorbeelden van profilering
enz.

*of eigenlijk geautomatiseerde
besluitvorming, incl. profilering*

32

Rasterfahndung

Typically RAF-terrorists use cash and pay their electricity bill in person at the utility (to keep their apartments associated with a false name)

33

credit score ('kredietscore')

- *a numerical expression based on a level analysis of a person's credit files, to represent the creditworthiness of the person.*
- *primarily based on a credit report information typically sourced from credit bureaus.*
- *to evaluate the potential risk posed by lending money to consumers and to mitigate losses due to bad debt*

34

online profiling or behavioral advertizing

- *advertising based on observation of behavior of individuals over time*
- *seeks to study characteristics of this behaviour through actions*
- *to develop a specific profile and provide these individuals with advertisements tailored to their interests*

35

(top)sport

Peter Blangé, ex-international en bondscoach van het Nederlands volleybalteam, vertelt op IT Innovation Day over het gebruik van IT in de (top)sport.

Het digitaal analyseren van het eigen team, de spelers en het team van de tegenstander is niet meer weg te denken in de topsport.

Talenten worden al op vroege leeftijd gevolgd om zo hun prestaties te meten, te vergelijken en te sturen..

36

zoekresultaten

HVJEU 13 mei 2014, C-131/12 (Google Spain)

Verder kan de door de zoekmachines verrichte ordening en samenvoeging van de op het internet gepubliceerde informatie, teneinde de gebruikers van deze machines gemakkelijker toegang tot deze informatie te verschaffen, ertoe leiden dat, wanneer deze gebruikers op de naam van een natuurlijke persoon zoeken, zij via de resultatenlijst een *gestructureerd overzicht* krijgen van de over deze persoon op het internet vindbare informatie, waardoor zij een min of meer *gedetailleerd profiel* van de betrokkene kunnen opstellen.

37

C. *of misschien een verbod daarop*

*een recht om niet te worden
onderworpen aan geautomatiseerde
besluitvorming*

38

geautomatiseerde besluitvorming

geautomatiseerde verwerking waarbij aan de hand van persoonsgegevens besluiten worden genomen

- *opleggen van snelheidsboeten op grond van bewijs van flitscamera's*
- *uitnodigen voor een sollicitatiegesprek*
- *beoordelen van belastingaangiftes*
- *etc.*

géén definitie

wél voorbeelden

39

profilering (~ prō'fīl'ehr'ing)

Art. 4(4)
AVG

geautomatiseerde verwerking waarbij aan de hand van persoonsgegevens

- *bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd*
- *met de bedoeling met name het volgende te analyseren of te voorspellen:*
 - *beroepsprestaties*
 - *economische situatie*
 - *gezondheid*
 - *persoonlijke voorkeuren en interesses*
 - *betrouwbaarheid en gedrag*
 - *locatie of verplaatsingen*

40

Het Parool

Nederland | Wereld | Kunst & Media | Sport | Columns & Opinie

Uber-chauffeurs beginnen rechtszaak over privacyrechten

Twee Britse Uber-chauffeurs zijn in Amsterdam een rechtszaak tegen Uber begonnen. Ze willen weten of hun privacyrechten wel gewaarborgd worden. Dat meldt hun advocaat, Anton Ekker.

Juliet Boogaard 20 juli 2020, 15:32

BEELD HOLLANDE HOOGTE / AFP

De chauffeurs willen met de rechtszaak inzage afdwingen in de persoonlijke gegevens en informatie die van hen verzameld wordt, en waartoe die vervolgens gebruikt wordt. Volgens de privacywet Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) mogen burgers uit de Europese Unie dergelijke informatie opvragen bij bedrijven. Omdat het hoofdkantoor van Uber in Amsterdam zit, wordt de rechtszaak in de hoofdstad aangespannen.

De chauffeurs willen kunnen inzien hoeveel invloed algoritmen hebben op hun werk. De app van Uber bepaalt bijvoorbeeld de verdeling van ritten en hoeveel die ritten kosten. Dat schrijft *The Guardian*. "Hoe die gegevens verwerkt worden is bepalend voor het werk van de chauffeurs. Zij hebben het recht in te zien hoe dat gebeurt," aldus Ekker.

41

de regels voor profilering

Art. 22 AVG

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij Uniewetgeving of nationale wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

42

de regels

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

geen verbod op profileren maar een recht om niet daaraan te worden onderworpen...

Het woord "recht" in deze bepaling betekent niet dat het artikel [...] alleen van toepassing is wanneer de betrokkene er specifiek een beroep op doet.

Het artikel voorziet in een algemeen verbod op uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluitvorming. Dit verbod is van toepassing, ongeacht of de betrokkene wel of niet actie onderneemt met betrekking tot de verwerking van zijn persoonsgegevens.

WP251rev.01 (Ned), p. 29

43

de regels

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

uitsluitend d.w.z. géén menselijke tussenkomst

Een geautomatiseerd proces produceert iets wat in feite een aanbeveling betreffende een betrokkene is. Als een mens het proces beoordeelt en bij het nemen van het definitieve besluit rekening houdt met andere factoren, zou dat besluit niet "uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerd" zijn.

WP251rev.01 (Ned), p. 29

en die menselijke tussenkomst mag dus niet slechts symbolisch zijn

44

Uber

Rb A'dam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1018

4.19 Uber heeft het besluitvormingsproces als volgt toegelicht. Door een gespecialiseerd team van werknemers van Uber ([..] Risk-team) worden potentiële frauduleuze activiteiten onderzocht. Daarbij wordt gebruik gemaakt van software waarmee potentiële frauduleuze activiteiten kunnen worden gesignaleerd. Bij een dergelijk signaal volgt afhankelijk van de ernst of duur van de activiteiten een waarschuwing aan de chauffeur of een onderzoek door een werknemer van het Risk-team. De werknemers moeten zich bij het uitvoeren van het onderzoek houden aan interne protocollen met indicatoren die kunnen duiden op verschillende frauduleuze activiteiten.

Op grond van de protocollen moeten de werknemers de potentiële fraudesignalen en de feiten en omstandigheden analyseren om het bestaan van fraude te bevestigen of uit te sluiten. Zij gebruiken daarbij ook feiten en omstandigheden die zij op basis van hun kennis en ervaring relevant achten. Als een werknemer op basis van het onderzoek vaststelt dat sprake is van een consequent patroon van fraude, kan worden besloten om het account van de chauffeur te deactiveren. Hiervoor is een unaniem besluit van twee werknemers van het Risk-team nodig. Bij conflicterende conclusies vindt onderzoek door een derde werknemer uit het Risk-team plaats.

45

Uber

Rb A'dam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1018

4.19 Uber heeft het besluitvormingsproces als volgt toegelicht. Door een gespecialiseerd team van werknemers van Uber ([..] Risk-team) worden potentiële frauduleuze activiteiten onderzocht. Daarbij wordt gebruik gemaakt van software waarmee potentiële frauduleuze activiteiten kunnen worden gesignaleerd. Bij een deraelijk signaal volgt afhankelijk van de ernst of duur van de activiteiten een waarschuwing aan de chauffeur of een onderzoek door een werknemer van het Risk-team. De werknemers moeten zich bij het uitvoeren van het onderzoek houden aan interne protocollen met indicatoren die kunnen duiden op verschillende frauduleuze activiteiten.

Op grond van de protocollen moeten de werknemers de potentiële fraudesignalen en de feiten en omstandigheden analyseren om het bestaan van fraude te bevestigen of uit te sluiten. Zij gebruiken daarbij ook feiten en omstandigheden die zij op basis van hun kennis en ervaring relevant achten. Als een werknemer op basis van het onderzoek vaststelt dat sprake is van een consequent patroon van fraude, kan worden besloten om het account van de chauffeur te deactiveren. Hiervoor is een unaniem besluit van twee werknemers van het Risk-team nodig. Bij conflicterende conclusies vindt onderzoek door een derde werknemer uit het Risk-team plaats.

46

de regels

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

brengt verandering iemands rechten en plichten

- beëindiging overeenkomst
- weigering uitkering of toeslag
- opleggen verkeersboetes
- weigeren rijbewijs

advertentie of banner..?

47

de regels

overw. 71
AVG

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

voorbeelden

- automatische weigering van een online ingediende kredietaanvraag
- verwerking van sollicitaties via internet zonder menselijke tussenkomst

advertentie voor online casino aangeboden aan gokverslaafde

48

2.7. [De speler] heeft door middel van het internet deelgenomen aan kansspelen waartoe Unibet gelegenheid heeft gegeven op de website www.unibet.com, al dan niet na naar die website te zijn doorgeleid vanaf het domein www.unibet.nl. Partijen zijn hiertoe in 2010 een overeenkomst van kansspel aangegaan, waarop de onder 2.3 bedoelde algemene voorwaarden van toepassing zijn. In het kader van zijn deelname aan de door Unibet aangeboden kansspelen heeft [de speler] voor het eerst op 26 juni 2010 en voor het laatst op 30 januari 2012 bedragen ingezet. Van eerstgenoemde tot en met laatstgenoemde datum, dus in een tijdsbestek van circa anderhalf jaar, heeft hij in totaal ruim € 2.200.000,- ingezet. Per saldo, wanneer de ingezette bedragen worden verminderd met de door Unibet aan hem uitgekeerde bedragen, heeft [de speler] een verlies geleden van € 184.671,50.

Hof A'dam 25 oktober 2016
ECLI:NL:GHAMS:2016:4212

2.8. Op 10 februari 2012 is [de speler] opgenomen in een crisistrject van de GGZ Friesland wegens een verslavingsproblematiek. Op 28 maart 2012 is hij om die reden opgenomen op de afdeling intensive care van Verslavingszorg Noord Nederland voor de duur van drie weken. Aansluitend is hij tot en met september 2012 bij dezelfde instelling ambulante behandeld. In het tijdvak waarin hij deelnam aan de door Unibet aangeboden kansspelen woonde [de speler] samen met zijn vriendin en hun twee kinderen. De desbetreffende affectieve relatie is op de klippen gelopen en [de speler] is daarop naar elders verhuisd. In hetzelfde tijdvak is hij geldleningen met vrienden en familie aangegaan, als gevolg waarvan hij schulden heeft opgelopen.

49

2.7. [De speler] heeft door middel van het internet deelgenomen aan kansspelen waartoe Unibet gelegenheid heeft gegeven op de website www.unibet.com, al dan niet na naar die website te zijn doorgeleid vanaf het domein www.unibet.nl. Partijen zijn hiertoe in 2010 een overeenkomst van kansspel aangegaan, waarop de onder 2.3 bedoelde algemene voorwaarden van toepassing zijn. In het kader van zijn deelname aan de door Unibet aangeboden kansspelen heeft [de speler] voor het eerst op 26 juni 2010 en voor het laatst op 30 januari 2012 bedragen ingezet. Van eerstgenoemde tot en met laatstgenoemde datum, dus in een tijdsbestek van circa anderhalf jaar, heeft hij in totaal ruim € 2.200.000,- ingezet. Per saldo, wanneer de ingezette bedragen worden verminderd met de door Unibet aan hem uitgekeerde bedragen, heeft [de speler] een verlies geleden van € 184.671,50.

Hof A'dam 25 oktober 2016
ECLI:NL:GHAMS:2016:4212

2.8. Op 10 februari 2012 is [de speler] opgenomen in een crisistrject van de GGZ Friesland wegens een verslavingsproblematiek. Op 28 maart 2012 is hij om die reden opgenomen op de afdeling intensive care van Verslavingszorg Noord Nederland voor de duur van drie weken. Aansluitend is hij tot en met september 2012 bij dezelfde instelling ambulante behandeld. In het tijdvak waarin hij deelnam aan de door Unibet aangeboden kansspelen woonde [de speler] samen met zijn vriendin en hun twee kinderen. De desbetreffende affectieve relatie is op de klippen gelopen en [de speler] is daarop naar elders verhuisd. In hetzelfde tijdvak is hij geldleningen met vrienden en familie aangegaan, als gevolg waarvan hij schulden heeft opgelopen.

50

Uber

Rb A'dam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1018

4.25. Uit de toelichting van Uber op haar fraudebestrijdingsproces die zij op de mondelinge behandeling heeft gegeven volgt dat na een fraudesignaal de toegang van de chauffeur tot de Driver app tijdelijk wordt geblokkeerd totdat de chauffeur contact heeft opgenomen met een werknemer van Uber. De toegang tot de Driver app wordt gereactiveerd zodra de chauffeur contact heeft opgenomen.

Gelet op deze toelichting van Uber gaat de rechtbank ervan uit dat het besluit om de toegang tot de Driver app na een fraudesignaal tijdelijk te blokkeren automatisch, zonder menselijke tussenkomst, wordt genomen.

Deze tijdelijke blokkade heeft echter geen langdurig of blijvend effect, zodat het geautomatiseerde besluit geen rechtsgevolgen heeft of de chauffeur in aanmerkelijke mate treft zoals bedoeld in de Richtsnoeren (zie hiervoor onder 4.11).

4.26. De conclusie is dat niet is gebleken dat Uber ten aanzien van [verzoekers] geautomatiseerde besluiten in de zin van artikel 22 lid 1 AVG heeft genomen.

51

Uber

Rb A'dam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1018

4.25. Uit de toelichting van Uber op haar fraudebestrijdingsproces die zij op de mondelinge behandeling heeft gegeven volgt dat na een fraudesignaal de toegang van de chauffeur tot de Driver app tijdelijk wordt geblokkeerd totdat de chauffeur contact heeft opgenomen met een werknemer van Uber. De toegang tot de Driver app wordt gereactiveerd zodra de chauffeur contact heeft opgenomen.

Gelet op deze toelichting van Uber gaat de rechtbank ervan uit dat het besluit om de toegang tot de Driver app na een fraudesignaal tijdelijk te blokkeren automatisch, zonder menselijke tussenkomst, wordt genomen.

Deze tijdelijke blokkade heeft echter geen langdurig of blijvend effect, zodat het geautomatiseerde besluit geen rechtsgevolgen heeft of de chauffeur in aanmerkelijke mate treft zoals bedoeld in de Richtsnoeren (zie hiervoor onder 4.11).

4.26. De conclusie is dat niet is gebleken dat Uber ten aanzien van [verzoekers] geautomatiseerde besluiten in de zin van artikel 22 lid 1 AVG heeft genomen.

52

'anderszins in aanmerkelijke mate treft'...(?)

53

'anderszins in aanmerkelijke mate treft'...(?)

54

de regels

Art. 22 AVG

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij Uniewetgeving of nationale wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

55

de regels

SyRI-besluit
Aerius

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij Uniewetgeving of nationale wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

art. 7, overw.
32, 42-43 AVG

voorbeelden

- geautomatiseerde selectie in sollicitatieprocedure(?)
- een datingsite
- Netflix aanbevelingen

filter-bubbles(...?)

56

de regels

een recht om

- niet te worden onderworpen aan een besluit dat uitsluitend is gebaseerd op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering
- waaraan voor hem of haar rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft.

uitzonderingen

- noodzakelijk voor uitvoering van overeenkomst tussen de betrokkene en een verantwoordelijke
- toegestaan bij Uniewetgeving of nationale wetgeving
- uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene.

Art. 40 UAVG: uitzondering voor 'geautomatiseerde individuele besluitvorming anders dan op basis van profilering' nodig ter uitvoering van een taak van algemeen belang.

Verkeersboete.nl

57

informereren

- het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming, met inbegrip van [...] profilering, en,
- nuttige informatie over de onderliggende logica, alsmede het belang en de verwachte gevolgen van die verwerking voor de betrokkene.

Art. 13.2(f)
AVG

Art. 14.2(g)
AVG

Art. 15.1(h)
AVG

Art. 21.1
AVG

gedetailleerde informatie over de belangrijkste kenmerken die bij de besluitvorming relevant zijn, bron van deze informatie en het belang ervan.

Bijvoorbeeld

- informatie die de betrokkene via het aanvraagformulier heeft verstrekt
- informatie over omgang met krediet in het verleden, waaronder betalingsachterstanden
- informatie uit officiële openbare bronnen, zoals frauderegisters en insolventieregisters.

[WP251rev.01, p. 37]

58

Een verzekeringsmaatschappij maakt gebruik van geautomatiseerde besluitvorming om premies voor een motorrijtuigenverzekering vast te stellen op basis van **monitoring van het rijgedrag** van klanten.

Om het belang en de verwachte gevolgen van de verwerking toe te lichten, legt de verwerkingsverantwoordelijke uit dat **gevaarlijk rijden tot hogere verzekeringsuitkeringen [bedoeld zal zijn: premies]** kan leiden en stelt hij een app ter beschikking die fictieve bestuurders, waarvan één met gevaarlijke rijgewoonten zoals snel optrekken en op het laatste moment remmen, met elkaar vergelijkt.

Hij gebruikt beeldmateriaal om **tips te geven** om deze gewoonten te verbeteren en zodoende de verzekeringspremies te verlagen.

[WP251rev.01 (Ned), p. 29]

59

bijzondere gegevens

Art.22.4
AVG

géén verwerking van bijzondere gegevens bij geautomatiseerde besluitvorming

tenzij

- *uitdrukkelijke toestemming, of*
- *o.g.v. unie- of nationaal recht, t.b.v. zwaarwegend algemeen belang, evenredigheid, passende maatregelen etc.*

Art.9.2(a)
AVG

Art.9.2()
AVG

én

- *passende maatregelen ter bescherming van de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene*

60

kinderen

(71) De betrokkene dient het recht te hebben niet te worden onderworpen aan een louter op geautomatiseerde verwerking gebaseerd besluit, dat een **maatregel** kan behelzen — over persoonlijke hem betreffende aspecten, waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem op vergelijkbare wijze aanmerkelijk treft [...]

Een dergelijke **maatregel** mag geen betrekking hebben op een kind.

Aangezien deze formulering niet terugkomt in het artikel zelf, beschouwt de Groep artikel 29 dit niet als een absoluut verbod op dit soort verwerking met betrekking tot kinderen. In het licht van deze overweging beveelt de Groep artikel 29 echter aan dat verwerkingsverantwoordelijken in beginsel geen gebruik mogen maken van de vrijstellingen van artikel 22, lid 2, om dit soort verwerking te rechtvaardigen.

61

Rasterfahndung

Typically RAF-terrorists use cash and pay their electricity bill in person at the utility (to keep their apartments associated with a false name)

zoekresultaten

Verder kan de door de zoekmachines verrichte ordening en samenvoeging van de op het internet gepubliceerde informatie, teneinde de gebruikers van deze machines gemakkelijker toegang tot deze informatie te verschaffen, ertoe leiden dat, wanneer deze gebruikers op de naam van een natuurlijke persoon zoeken, zij via de resultatenlijst een gestructureerd overzicht krijgen van de over deze persoon op het internet vindbare informatie, waardoor zij een min of meer gedetailleerd profiel van de betrokkene kunnen opstellen.

16/01/13 mei 2014, C-131/12 (Google Spain)

'online profiling or behavioral advertizing'

- advertising based on observation of behavior of individuals over time
- seeks to study characteristics of this behaviour through actions
- to develop a specific profile and provide these individuals with advertisements tailored to their interests

credit score ('kredietscore')

- a numerical expression based on a level analysis of a person's credit files, to represent the creditworthiness of the person.
- primarily based on a credit report information typically sourced from credit bureaus.
- to evaluate the potential risk posed by lending money to consumers and to mitigate losses due to bad debt

62

The collage consists of six overlapping cards:

- Top-left card:** Titled "Rasterfahndung". Text: "Typically RAF-terrorists use cash and pay their electricity bill in person at the utility (to keep their apartments associated with a false name)".
- Top-right card:** Titled "zoekresultaten". Text: "Verder kan de door de zoekmachines verrichte ordening en samenvoeging van de op het internet gepubliceerde informatie, teneinde de gebruikers van deze machines gemakkelijker toegang tot deze informatie te verschaffen, ertoe leiden dat, wanneer deze gebruikers op de naam van een natuurlijke persoon zoeken, zij via de resultatenlijst een gestructureerd overzicht krijgen van de over deze persoon op het internet vindbare informatie, waardoor zij een min of meer gedetailleerd profiel van de betrokkene kunnen opstellen." Includes a small circular logo with "14/15/16 mei 2014, C 233/12 (Google Spain)" and a portrait of a man.
- Middle card:** Titled "(top-)sport". Text: "Peter Blangé, ex-international en bondscoach van het Nederlands volleybalteam, vertelt op IT Innovation Day over het gebruik van IT in de (top-)sport. Het digitaal analyseren van het eigen team, de spelers en het team van de tegenstander is niet meer weg te denken in de topsport. Talenten worden al op vroege leeftijd gevolgd om zo hun prestaties te meten, te vergelijken en te sturen...". Includes a screenshot of a sports analytics interface and the logo "ORTEC|SPORTS".
- Bottom-left card:** Titled "'online profiling or behavioral advertiz...". Text: "• advertising based on observation of beha individuals over time", "• seeks to study characteristics of this beha through actions", "• to develop a specific profile and provide these individuals with advertisements tailored to their interests".
- Bottom-right card:** Text: "• to evaluate the potential risk posed by lending money to consumers and to mitigate losses due to bad debt". Includes the Wikipedia logo and the text "WIKIPEDIA The Free Encyclopedia".

63

D.
wat de bestuursrechter ervan
vindt

64

bestuursrechter

mate van arbeidsongeschiktheid vastgesteld op 43,88%... Maar géén sprake van besluitvorming die als gevolg van niet kenbare keuzes, gegevens en aannames onvoldoende inzichtelijk en controleerbaar is.

- CRvB 15 mei 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:1737
- HR 17 augustus 2018, ECLI:NL:HR:2018:1316
- ABRvS van 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1259

het bestuursorgaan [moet zorgdragen voor de inzichtelijkheid en controleerbaarheid van die keuzes, aannames en gegevens.

“verplichting [voor bestuursorgaan] om de gemaakte keuzes en de gebruikte gegevens en aannames volledig, tijdig en uit eigen beweging openbaar te maken op een passende wijze zodat deze keuzes, gegevens en aannames voor derden toegankelijk zijn”

65

bestuursrechter

mate van arbeidsongeschiktheid vastgesteld op 43,88%... Maar géén sprake van besluitvorming die als gevolg van niet kenbare keuzes, gegevens en aannames onvoldoende inzichtelijk en controleerbaar is.

- CRvB 15 mei 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:1737
- HR 17 augustus 2018, ECLI:NL:HR:2018:1316
- ABRvS van 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1259

4.3.1. Volgens vaste rechtspraak [...] is het CBBS in beginsel rechtens aanvaardbaar te achten als ondersteunend systeem en ondersteunende methode bij de beoordeling of, en zo ja in welke mate, iemand arbeidsongeschikt is te achten in de zin van de arbeidsongeschiktheidswetten.

Eveneens volgens vaste rechtspraak van de Raad dient in beginsel te worden uitgegaan van de juistheid van de in het CBBS opgenomen gegevens. [...]

In deze rechtspraak ligt besloten dat met het uit artikel 6, eerste lid, van het EVRM voortvloeiende vereiste van “equality of arms” en met het beginsel van “fair play” niet in strijd is dat het Uvw middels het CBBS beschikt over gegevens die voor de betrokkene niet alle kenbaar zijn

66

bestuursrechter

- CRvB 15 mei 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:1737
- HR 17 augustus 2018, ECLI:NL:HR:2018:1316

Indien echter een door het bestuursorgaan genomen besluit geheel of ten dele het resultaat is van een geautomatiseerd proces - zoals de modelmatige waardebeoordeling in het kader van de uitvoering van de Wet WOZ – en de belanghebbende de juistheid van de bij dat geautomatiseerde proces gemaakte keuzes en van de daarbij gebruikte gegevens en aannames wil controleren en zo nodig gemotiveerd betwisten, moet het bestuursorgaan zorgdragen voor de **inzichtelijkheid en controleerbaarheid van die keuzes, aannames en gegevens.**

Zonder die inzichtelijkheid en controleerbaarheid dreigt een ongelijkwaardige procespositie van partijen te ontstaan. Een belanghebbende kan in geval van besluitvorming op basis van een computerprogramma dat vanuit zijn perspectief is te beschouwen als een zogenaamde "black box" immers niet controleren op basis waarvan tot een bepaald besluit wordt gekomen

het bestuursorgaan [moet zorgdragen voor de inzichtelijkheid en controleerbaarheid van die keuzes, aannames en gegevens.

67

bestuursrechter

- CRvB 15 mei 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:1737
- HR 17 augustus 2018, ECLI:NL:HR:2018:1316
- ABRvS van 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1259

Ter voorkoming van deze **ongelijkwaardige procespositie** rust in dit geval op genoemde ministers en de staatssecretaris de verplichting om de gemaakte keuzes en de gebruikte gegevens en aannames volledig, tijdig en uit eigen beweging openbaar te maken op een passende wijze zodat deze keuzes, gegevens en aannames voor derden toegankelijk zijn.

Deze volledige, tijdige en adequate beschikbaarstelling moet het mogelijk maken de gemaakte keuzes en de gebruikte gegevens en aannames te beoordelen of te laten beoordelen en zo nodig gemotiveerd te betwisten, zodat **reële rechtsbescherming** tegen besluiten die op deze keuzes, gegevens en aannames zijn gebaseerd mogelijk is, waarbij de rechter aan de hand hiervan in staat is de rechtmatigheid van deze besluiten te toetsen.

“verplichting [voor bestuursorgaan] om de gemaakte keuzes en de gebruikte gegevens en aannames volledig, tijdig en uit eigen beweging openbaar te maken op een passende wijze zodat deze keuzes, gegevens en aannames voor derden toegankelijk zijn”

68

ongevraagd advies Raad van State

problemen

- geen menselijke tussenkomst
- burger kan niet nagaan welke regels zijn toegepast
- burger dreigt slachtoffer te worden van robotachtige gelijkheid
- besluiten worden gebaseerd op statistische werkelijkheid die afwijkt van concrete feiten
- controle wordt onmogelijk door ketenbesluitvorming.

oplossingen

- beginselen van behoorlijke bestuur verscherpt interpreteren
- in het bijzonder: motiveringsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel
- bevorderen van maatwerk en 'menselijke' heroverweging in de bezwaarfase

69

ongevraagd advies Raad van State

problemen

- geen *menselijke tussenkomst*
- burger kan niet nagaan *welke regels* zijn toegepast
- burger dreigt slachtoffer te worden van *robotachtige gelijkheid*
- besluiten worden gebaseerd op *statistische werkelijkheid* die afwijkt van concrete feiten
- *controle* wordt onmogelijk door ketenbesluitvorming.

oplossingen

- beginselen van behoorlijke bestuur verscherpt interpreteren
- in het bijzonder: motiveringsbeginsel en zorgvuldigheidsbeginsel
- bevorderen van maatwerk en 'menselijke' heroverweging in de bezwaarfase

70

ongevraagd advies Raad van State

problemen

- geen menselijke tussenkomst
- burger kan niet nagaan welke regels zijn toegepast
- burger dreigt slachtoffer te worden van robotachtige gelijkheid
- besluiten worden gebaseerd op statistische werkelijkheid die afwijkt van concrete feiten
- controle wordt onmogelijk door ketenbesluitvorming.

oplossingen

- beginselen van behoorlijke bestuur verscherpt interpreteren
- in het bijzonder: **motiveringsbeginselen** zorgvuldigheidsbeginsel
- bevorderen van maatwerk en 'menselijke' heroverweging in de bezwaarfase

welke algoritmes zijn gebruikt? welke gegevens zijn overgenomen van andere bestuursorganen?

71

Stelsel Risico Inventarisatie (SyRI)

Rb Den Haag 5 februari 2020,
ECLI:NL:RBDHA:2020:865

De rechtbank laat in het midden of wordt voldaan aan de precieze definitie in de AVG van geautomatiseerde individuele besluitvorming en, voor zover dat het geval is, aan een of meer van de uitzonderingsgronden op het verbod daarvan in de AVG. Dat is ook niet relevant in het kader van de toets

van de rechtbank of de SyRI-wetgeving voldoet aan artikel 8 EVRM. **Wel acht de rechtbank het genoemde aanmerkelijk effect van het doen van een risicomelding en opname in het register risicomeldingen op het privéleven van de betrokkene een factor van betekenis bij haar beoordeling of de SyRI-**

wetgeving voldoet aan artikel 8 lid 2 EVRM. Ook dit effect bepaalt mede de mate waarin met de SyRI-wetgeving sprake is van inmenging op het recht op respect voor het privéleven. Zij neemt daarbij in aanmerking dat onderdeel van het recht op bescherming van persoonsgegevens het recht van eenieder is om zijn persoonsgegevens in redelijke mate te kunnen volgen en over de verwerking van zijn gegevens te worden geïnformeerd.

72

toetsvraag

Volgens de docent, prof. mr. Zwenne, kan een advertentie voor een online casino, aangeboden aan een gokverslaafde betrokkene, worden opgevat als een besluit dat dat deze betrokkene in aanmerkelijke mate treft.

- A dit is juist*
- B dit is onjuist*

73

*E.
afsluiting*

74

de spanning tussen big data en de AVG

- *use of algorithms* (art. 12-14 AVG)
- *opacity of the processing* (art. 22 AVG)
- *tendency to collect 'all data'* (art. 5.1c)
- *repurposing of data, and* (art. 5.1b)
- *use of new types of data*

75

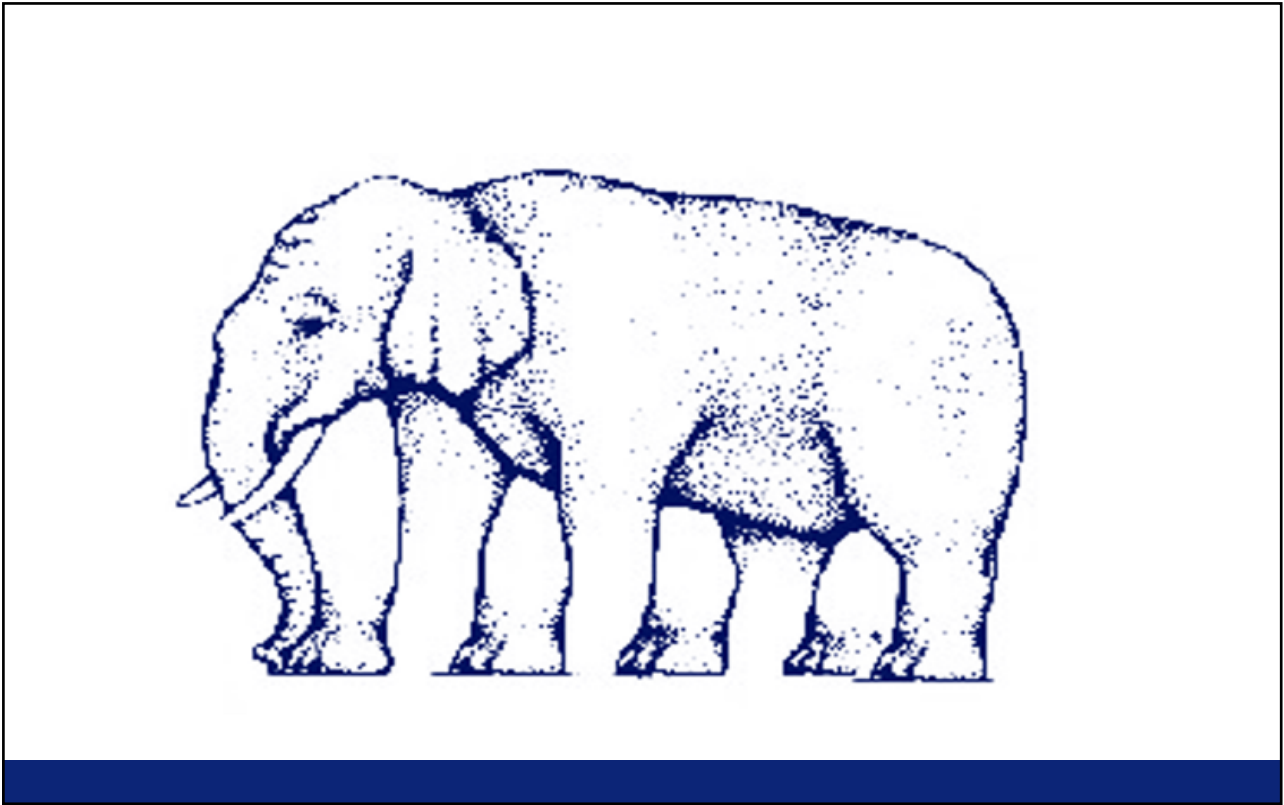
in a big-data age most **innovative secondary** uses [of data] haven't been imagined when the data is first collected. How can companies provide **notice** for a purpose that has yet to exist? How can individuals give informed **consent** to an unknown...?

[Mayer-Schönberger & Cukier 2013]

free, specific, informed and unambiguous 'opt-in' consent **would almost always be required**, otherwise further use cannot be considered compatible

[WP29 2013]

76

77

F.
further study

78

gegevensbescherming ...

79

AI & Algorithms

80

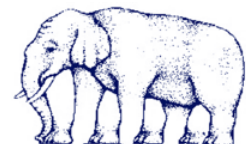
further reading...

81

vragen?
g.j.zwenne@law.leiden.nl

82